

TARİH - 9

1. ÜNİTE GEÇMİŞİN İNŞA SÜRECİNDE TARİH

TAR.9.1.2. Tarihin doğasını farklı kaynaklar üzerinden
inceleyebilme

TAR.9.1.2. Tarihin doğasını farklı kaynaklar üzerinden inceleyebilme

- a) Farklı kaynaklardan tarihin doğasına ilişkin temel bilgileri tespit eder.
- b) Farklı kaynakları inceleyerek tarihin doğasına ilişkin temel bilgileri açıklar.

1. "...Şüphesiz ki insani bilimler içerisinde de örneğin psikolojide bazı deneyler yapma imkânı bulunabilir, keza sosyolojide de eğer güncel olaylar konu ediliyorsa direkt olarak gözlem yapmanın mümkün olduğunu da söyleyebiliriz. Oysa geçmiş zamanın incelenmesinde bu yöntemlerden hiçbirini kullanmak mümkün değildir. Fakat tarih biliminde asıl olan, deney veya gözlem yapmak değil objektif olarak gerçekleşmesinin mümkün olup olmadığını bilmektir. Görülüyor ki bu noktada tarih ve diğer bilim dalları arasında radikal bir farklılık söz konusu değildir. ...Her şeyden önce geçmiş de bize nesnel izler bırakır (örneğin yazılar ve objeler). Diğer yan bilimlerde (epigrafi, paleografi, arkeoloji, numismatik, diplomatik, tanıklık eleştirisi vb.) olanın aksine, gerçek bir tarihçinin etrafında pratikle elde edilmiş bilgiler veya alınmış önlemler yoktur. Bu şekilde bir şeyler öğrenemeyeceğimizi fark etmemiz, yaklaşımlarımızda bize yeni yollar açmamızı sağlar."

Bu metinde tarihin bir bilim dalı olduğu görüşü hangi kanıtlara dayanarak savunulmuştur?

2. Aşağıda verilen ifadelerden hangisi tarihî bir bilgi niteliği taşımaktadır? Gerekçesiyle açıklayınız.

Birinci ifade: "Bir zamanlar, iki hükümdar hâkimiyet için karşı karşıya gelmiş. Mücadelede hükümdarlardan biri yenik düşmüştü. Yenik düşen hükümdarın toprakları parçalanmış ve ülkesindeki birlik bozulmuş. Bundan sonra yenik hükümdarın topraklarında yıllar süren karışıklıklar başlamış."

İkinci ifade: "1402'de Osmanlı Devleti hükümdarı Yıldırım Bayezid ile Timur Devleti Hükümdarı Timur, Anadolu ve cihan hâkimiyeti için Ankara Ovası'nda mücadele etmiştir. Yıldırım Bayezid'in yenilmesiyle ülkedeki birlik bozulmuş. Bundan sonra topraklarında yıllar süren karışıklıklar başlamış."

9 TARİH

3. Tablodaki ifadeleri değerlendirerek her birine doğruysa “D”, yanlışsa “Y” işareti yazın ve her ifadenin neden doğru veya yanlış olduğunu açıklayın.

İfadeler	D/Y	Gerekçe
a) Tarihsel bilgi, laboratuvar ortamında tekrar edilmesi ya da üzerinde gözlem yapılması mümkün olmayan geçmiş yaşantıları ele alır.		
b) Tarihçilerin her türlü yazılı ve görsel belgeden, arkeolojik buluntu ve kalıntıdan, konuyla ilgili yapılmış çalışmalardan ya da görgü tanıklığından yararlanması gerekir.		
c) Tarihsel veriler, farklı tarihçiler tarafından farklı şekilde yorumlanabilir.		
ç) Tarihsel bilgi zamanla değişebilir ve güncellenebilir.		
d) Tarihsel bilgiler mümkün olduğunca subjektif olmalıdır.		
e) Uzak geçmişte yaşanan olay ya da olgularla ilgili bir araştırma yapıldığında daha çok kanıta ulaşılır.		
f) Tarihçiler, yalnızca birincil kaynakları kullanarak geçmişini anlamaya çalışırlar.		

4. Son zamanlarda yapılan pek çok araştırma Türklerin milattan önce de Anadolu'da var olduğunu ortaya koymaktadır. Erzincan, Gaziantep, Kırşehir, Trabzon vs. illerinde bulunan kaya üstü tasvirler ve damgalar hem bu coğrafyanın Orta Asya ile bağıını sergilemekte hem buraların milattan önceki dönemlerde bile Türk yerleşimine açık olduğunu ortaya koymakta hem de bu coğrafyada yaşayanların birbirleriyle olan tarihî bağıını açıkça göstermektedir. Anadolu'daki bengu taşlar (yazılı, dikili ve damgalı taşlar) ve petroglifler (kaya üstü tasvirler, mağara resimleri), daha ziyade Saka, Hun, Bulgar, Avar, Hazar ve Peçenek dönemlerine aittir. Anadolu'daki Köktürk harfli yazıtlar ve damgalar (özellikle Kars'ın Kağızman ilçesindekiler ile Erzurum'un Karayazı ilçesindekiler), paleografik açıdan Kafkaslardaki, Balkanlardaki ve Avrupa'daki yazıtlarla büyük benzerlikler göstermektedir.

Aşağıdaki 1 numaralı görselde Erzincan'ın Dilli Vadisi'nde bulunan at üstünde geriye ok atan süvari tasviri, 2 numaralı görselde Avarların sancaklarında yer alan geriye ok atan süvari tasviri, 3 numaralı görselde Erzurum'un Karayazı ilçesindeki Cunni Mağarası'nın duvarında yer alan dağ keçisi figürü, 4 numaralı görselde Köktürklere ait Kültigin Yazıtı'nın doğu yüzündeki dağ keçisi figürü verilmiştir.

- a) Buna göre, 1071 Malazgirt Savaşı'ndan sonra Türklerin Anadolu'ya gelerek yerleştikleri ve böylece Anadolu'da Türk varlığının başladığı görüşü genel olarak kabul görmektedir. **Metinde verilen tarihî bilgiler ışığında Anadolu'daki Türk varlığının ortaya çıkışıyla ilgili nasıl bir bilgi değişiminin yaşandığı söylenebilir? Gerekçesiyle açıklayınız.**

- b) Yukarıdaki görseller incelendiğinde Avarlar ve Köktürklerle ilgili olarak ne söylenebilir?

5.

MISIRLILARA GÖRE KADEŞ SAVAŞI

Aşağıdaki metin, Pentour Şiiri olarak bilinir, eski bir Mısır kaynağından alınmıştır. Kadeş Savaşı'nı anlatan Pentour Şiiri II. Ramses tarafından yazılmış veya yazdırılmıştır.

Mısır Kralı
II. Ramses

Ben II. Ramses. Yüreğimin güçlü, göğsümün coşkulu olduğunu gördüm. Birdenbire ortalarında bulunduğum iki bin beş yüz düşman savaş arabasının, atlarımın önünde dağıldığını gördüm. Hiçbiri savaşacak güç bulamadı. Benim saldığım korkuyla yürekleri zayıfladı. Ok atmasını unutmuş gibiydiler. Mızraklarını kavrayacak gücü bulamadılar. İçlerinden kimi istediysen öldürdüm. Hiçbiri arkasına bakmadı, hiçbiri arkasına dönmedi, düşen bir daha ayağa kalkmadı. Bütün subaylarımı, yaya askerlerimin ve savaş arabalı askerlerimin reislerini bir yere topladım. Bana değersiz Hitit prensi (Muvattali) tarafından gönderilen barış teklifini ve edilen sözleri onlara duyurdum. Onlar cevap verdi: "Ey efendimiz, barış çok iyidir. Kimse sana imzaladığın barış hakkında olumsuz bir şey söyleyemez."

HİTİTLERE GÖRE KADEŞ SAVAŞI

Hitit kaynaklarında, Mısırlılarla yapılan Kadeş Savaşı konusunda kısa da olsa bilgiler bulunmaktadır. Hitit Kralı Muvattali'ye göre Kadeş Savaşı'nın sebebi şudur:

Hitit Kralı
Muvattali

Ben Muvattali. Kral olduğumda Amurru halkı (Kadeş şehri de içine alan bölgede yaşayan halk) bana karşı olan sadakatlerini bozdular ve bana şöyle dediler: "Biz özgür insanlarken kul hâline geldik. Ama artık daha fazla kul olarak kalmayacağız." ve sonra Mısır kralının peşinden gittiler. Onunla ittifak ettiler. Bunun üzerine Mısır kralıyla ve diğer tüm Amurru halkıyla savaş yaptım. Bu savaşta Mısır kralını yendim ve ordularıyla Amurru halkını bozguna uğratarak topraklarını hâkimiyetim altına aldım.

- a) Mısır Kralı II. Ramses ve Hitit Kralı Muvattali'nin Kadeş Savaşı'nı anlatımları arasında ne gibi farklar vardır? Açıklayınız.
- b) Her iki hükümdarın da kendisini savaşın galibi olarak görmesini nasıl değerlendiriyorsunuz? Açıklayınız.
- c) Aynı tarihî olayın birbirine zıt sonuçları olduğu iddia ediliyorsa tarihçi bu konuda nasıl hareket etmelidir? Açıklayınız.

[illegible]